

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Johannis Buxtorfi[i] Lexicon Hebraicum Et Chaldaicum

Buxtorf, Johann

Basileae, 1615

Ad Studiosos Linguæ Hebrææ, conclusio monitoria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70128](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70128)

*AD STUDIOſOS LIN-
gua Hebraea, conclusio mo-
nitoria.*

NON eadem ſemper homini mens eſt,
non idem in humanis conſilium &
propoſitum. Nec prudentiſſimi qui-
dem idem ſemper ſentiunt, nec eo-
dem collimant ſpectantque ſemper.
Præterit dies hodiernus, quæ invenit craſtinus,
Probantur nunc, quæ mox improbantur, ſi melio-
ra ſuccedant. Sic rerum eſt viciffitudo: ſic mentis
varietas, quia meliora quærendo, ad perfectionem
annitur. Haud diſſimiliter mihi nunc evenit.
Lexicon hoc ad literam v̄ exierat, neque dum vel
minima de Sylloge hæc vocum Rabbinarum ad-
denda, cogitatio animum ſubiverat. Superfuturæ
erant ad nundinas, una alterave ſeptimana, quas
inanes abire, damnofum ſibi futurum, operæ ty-
pographicæ conquerebantur. Colligit enim hoc
hominum genus, & vivit in ſeptimanas ſingulas,
immò in diem, & pauci formicarum induſtriam
diſcunt. Sic de materia Lexici cogitans, venit in
mentem ſtudium illorum, qui apud me in lectione
Rabbiniſca in voces quaſdam ſubinde impegerunt,
quarum uſus Rabbiniſca erat proprius. Ut his nunc
ſuccurrerem, hæc qualiacunque hoc tantillo tem-
pore

pore collegi. Paucula tibi ista videri possunt, sed si utaris, opinione plura reperies. Commentatores præstantiores communi Hebraismo utuntur, & non nisi rariùs extra biblicum sermonem, Rabbismum adhibent. Unde ad illos intelligendos, non ita magno Lexico opus est. Alia ratio in Talmudicis authoribus, Philosophis, Cabalisticis, & illis qui Medraschim scripserunt, & allegorico ac vago commentandi genere delectati sunt. In his ut amplior materia, ita pluribus vocabulis opus fuit, ad tantam rerum diversitatem exprimendam. Lento gradu in Rabbinica procedendum, & in facilliora scripta aditus primò dirigendus. Hæc sunt Commentaria illa Biblica, quæ literalem sensum maximè explicant, ut Rabbi Salomonis, R. Davidis Kimchii, R. Saadia, R. Aben Esra, R. Levi Gerson, qui duo sæpè philosophantur, in Astronomia, Physica & Ethica excurrentes, unde & vocabulis ad tales terminos commodè exprimendos, sæpiusculè utuntur, quorum bonam partem attigimus, & ex istorum forma, alia similia perfacile intelligi poterunt. Omnium frequentissimè Nomina usurpant, vel in Bibliis inusitata, à Radicibus tamen biblicis deflexa: vel quorum forma in Bibliis rarior, ipsis in ore ubiq;. Ex omnibus conjugationibus Nomina deducunt, plura tamen ex Kal, Pihel, Hiphil & Hithpahel, pauciora ex aliis formis passivis. Hæc ut melius intelligas, breviter te de quibusdam & præcipuis monebo.

Formæ usitatissimæ sunt:

1. **וַיִּבְרַח** Sermo, Locutio, **וַיִּבְרַח** Perditio, **וַיִּבְרַח** Revelatio, **וַיִּבְרַח** Confirmatio. Ferè actionem signifi-

tant, ut Latina ista in Io. Exempla biblica בְּכֹרִי Primitiæ, אָרוֹף blasphematio, שְׁקוֹי Potatio, & similia plura, ex Conjugatione Pihel derivata.

2. Scriptio אֲתִיבָה. A quiescentibus tertiâ הָ formata habent ! cum Mappik notatum : רֵאִיָּה Visio. Et hæc propriè exprimentur per Latina in Io. Exempla biblica. אֲכִילָה Esus, Cibus. נְגִינָה Pulsatio musica. קְרִיאָה Vocatio, Lectio. שְׂגִינָה Dicitatio, Dicterium. שְׂתִיָּה Bibitio, potus, & similia, ex Kal.

3. Nomina in וַח, sed diversæ formæ : גְּשָׁמוֹת Corporeitas à גָּשָׁם Corpus: עֲצָמוֹת Substantia, ab עָצָם quod idem. אֱלֹהוּת vel אֱלֹהוּת Deitas, ab אֱלֹהִים Deus: דְּבִקּוּת Adhærentia, à דָּבַק Adhærens: סְמִיכוּת Conjunctio, Syntaxis, à סָמַךְ Conjunctum, quæ forma Chaldæis usitata pro סָמוּךְ ex Participio Pahul in Kal, Exempla biblica יְלֻדוֹת Nativitas. מְרֻדוֹת Rebellion. אֵילוּת Fortitudo. כְּבֻדוֹת Gravitas. יְדִידוּת Dilectio, נְסִילוּת Stultitia, & similia ex Kal.

4. דְּבָרָן Raptor, Prædo, רַחֲמָן Misericors, דְּבָרָן Loquax: דַּעְתָּן Intelligent, à גָּזַל rapina, לִיעֵנְתָּא. Horum fœminina, דְּבָרָנִית רַחֲמָנִית. Et substantiva abstracta רַחֲמָנוּת Misericordia. דְּבָרָנוּת Loquacitas. Et alia forma à Participio Benoni Kal deflexa : גֹּזֵל Rapiens, גֹּזֵל Raptor, בּוֹעֵס Irascens, בּוֹעֵס Iracundus. Exemplum biblicum hîc unum est, plurale fœmininum, נְשִׁים רַחֲמָנוּת Fœminæ misericordes, Thren. 4. v. 10, à sing. רַחֲמָנִית. Hæc partim ex Kal, partim ex Pihel proveniunt. Biblica exempla, אֶלְמָן Viduus, אַרְצָן Acinus, in quibus Pathach propter gutturalem : nam aliàs בְּבִשָּׁן fornax. פְּשָׁן &c. 5. No-

5. No-

5. Nomina concreta sive adjectiva masculinā in י, à substantivis abstractis quibuslibet: ut יומי diurnus, יום dies: מיני Specificum, à מין, species: גופי, גופי vel גופני Corporeum, à גוף Corpus: למוד Disciplina, למודי disciplinalis: עיון Speculatio, עיוני Speculativus: תורה Lex, תורה vel תורה Legalis. ארץ terra, ארצי terrestris. נגד Contra, נגדי Contrarium. Horum foemina desinunt in ת.

6. יבאי Justus, בנאי Architectus, קראי Karæus; in quo exclusum est Dagesch, & per Kametz primum compensatum. Fuerunt autem Karæi, Judæi textuales biblici, solo textu Scripturæ contenti, & omnes scriptas traditiones repudiantes. Formā hæc tantum ex Pihel Quiescentium tertiā petita est, & Chaldæorum ac Talmudicorum propria, ad formam Hebraicam perfectam נבני Fur.

7. Nomina ex Hiphil formata, cum ת ab initio, ut Verborum sic Nominum formativo. Prima forma, תפלגה Excessus, ab תפליג Excedere: תגדלה Separatio, ab תגדיל Separare: תתחלה Initium, ab תתחיל Incipere, quod Verbum defectivum à Nominine Hebræo תתחלה literā ת ascitā in radicalem, quod & in aliis quibusdam paucis factum est. Hujus formæ in perfectis exemplum biblicum nullum est. Ex defectivis quidem primā ת duo extant, תצלה Liberatio, תכרה Agnitio, quorum integra essent תצלה תכרה. Secunda תמצאות vel תמצאות Existentia, Substantia. Biblicum huic simile unicum תשמעות Auditus. Terti תפרש Discrimen, תפקר Comune, תרגל Usus, Exercitatio. Hujus formæ exemplum biblicum nullum est. Ex quiescentibus secundā etiam formā familiaris תבגור.

Intelligentia, **הִנָּחָה** Morio & similia. Unicum huius formæ in bibliis est **הַקְּוִיָּה** Quies. Tertia radicalis **ה** mutatur plerunque in **'** vel **א**: ut, **הַפְּטִירָה** Declinatio, à **נָטָה** Inclinare: **הַפְּאָרָה** Plaga, percussio, à **נָכַר** unde in Hiphil **הִפְּרָרָה** Percutere. **הוֹדָאָה** & **הוֹדָרָה** Confessio, à **יָדָר**. unde in Hiphil **הוֹדָה** Confiteri.

8. Nomina ex Hithpahel **הִתְפַּלֵּל** Excusatio, defensio, **הִתְלַמְּדוּת** Studium, **הִתְגַּלְּיוּת** Revelatio, **הִתְבַּוְּנָה** Consideratio, intelligentia, & similia. Unicum in Bibliis est ex Quiescentibus tertiâ **הִשְׁתַּחֲוִיָּה** Adoratio, ex his formis alia similia exempla facillimè intelligentur, quæ in hocce Dictionariolo non posuimus: poni enim singula minime necesse judicavimus, maximè illa, quorum Radices in Lexico Hebræo.

Quæ ex Niphal, Pyhal & Hophal formata sunt, Participialia ferè sunt. Ex Niphal tamen etiam aliæ formæ occurrunt, ut **נִמְחַר** Deletio, **נִמְסָה** Liquefactio, à **מָחָה** & **מָסָה**. Item **נִמְסָה** Animadversio, Annotatio, à **מָסָה** juxta quosdam.

Multa etiam vocabula Rabbini cum Chaldæis communia habent, ex quibus aliquot posuimus magis vulgata, maximè particulas sive voces indeclinabiles. Eas tunc imprimis usurpant, quando Talmudica aut ex similis dialecti libris quædam adducunt.

Sed hæc qualiacunque in transitu adjecimus, neque animus nunc est, pleniorẽ de istis com-

men-

mentationem instituere. Fiet hoc proximè, si Deo placuerit, cum iterata editione Thesauri nostri Grammatici Hebraici. Diceretur illic speciatim, quæ sit Rabbinismi in singulis Grammaticæ partibus, ab Hebraismo biblico differentia, quibus lectio Rabbinica tractanda, quis ejus usus, quomodo incipienda, & per quæ media & subsidia illam facile acquirere singuli possint. Neque enim hoc studium tam difficile est, ut plerique sibi imaginantur, neque tam sterile & inutile, ut imperiti ejus sibi persuadent. Quantum Sebastianò Munsterò, Santi Pagnino, Johanni Mercero, Reuchlino, Postello, Ariæ Montano, Fagio & aliis plurimis profuerit, satis ipsorum libri & scripta declarant. Lucernam in meridie accenderit, qui hoc probare velit. His utere donec meliora & pleniora tecum communicare, divina concesserit gratia. Nunc tempus & multiplices occupationes aliæ, plura non permiserunt. Pluribus intentus, minus potest in singulis. Ut corporis est defatigatio, ita quoque animorum languor ex multitudine & varietate laborum nascitur. Tranquillitas autem, cum ad alia, tum ad scientiam & prudentiæ exercitationem commodissima est. Hanc pariet aliud tempus, cum quo negotiorum turba volvitur, quibusdam sublatis, aliis succedentibus, aliis incisis. Angustissimum habet dies gyrum, qui serid agentibus citissimè circumagitur. In cursu semper est, & tantum remanet, quantum in duratura collocatur. Sed ea rerum humanarum mixtura est & variatio, ut paucae in uno aliquo statu constanti & diu permaneant. *Nunc parens, nunc noverca dies est.*

Intell
jus for
calis
Decl
sio, a
& T
תורה

8.

defen

תורה

Unic

תורה

empl

tion

nimè

Radi

Q

sunt

erian

תורה

פירוש

quol

Mu

com

mag

decl

do T

dam

Se

nequ

Turbulenta excipit læta tranquillitas. Hæc ipsa
 faciet, ut gratioſa Dei adjuti manu, plus temporis
 & laboris in tua, Lector, impendamus commodas
 & studia promoveamus. Quod ut nobis cordi
 est, ſic Deus vobis clementer
 annuat. Vale.

INDEX

M,
 618
 446
 99.
 512
 fe,
 556.
 49.
 385
 um
 83.
 393
 741
 227
 58.
 359
 66
 87.
 115
 74
 378
 06
 453